

การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ
ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ชัชชนันท์ คำวัน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มิถุนายน 2555

การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ
ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ
ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มิถุนายน 2555

ชัชพันธ์ คำวัน. (2555). การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทศพร มณีศรีขำ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพ
ระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ตามตัวแปรด้านเพศ รายได้ และ อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการ
ผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง และ
สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่า t-test for dependent
samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบราย
คู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรม
ผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า
 - 1.1 การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ
ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น และ ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ
อยู่ในระดับสูง ส่วน ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.2 สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการ
ผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสนุน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้
ความมั่นใจและความไว้วางใจ อยู่ในระดับสูง
2. เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการ
ผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ รายได้ และอายุ พบว่า
 - 2.1 เพศ : พบว่าผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเอง
โดยรวมและรายด้าน

2.2 รายได้ : ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเองพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น และด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 อายุ : พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า

3.1 เพศ : พบว่าผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 รายได้ : ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และ ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการให้ความสนับสนุน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 อายุ : พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน

THE STUDY OF SELF-ESTEEM AND RELATIONSHIPS BETWEEN THE PERSON OF
THE ELDERLY IN THE ELDERLY CLUB. THE ELDERLY SERVICE CENTER "DIN DAENG"
DIN DAENG, BANGKOK.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

June 2012

CHATCHANAN KOMWAN. (2012). *The Study of Self-Esteem and Relationships between The Person of The Elderly in The Elderly Club. The Elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok.* Master's Project, M.Ed. (Educational Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Tosavow maneeekum.

The purposes of this research were to study of self-esteem and relationships between the person of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok. The purposes were classified by gender, income and age

The samples of this study were 150 person of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok.

The instrument of this study is a questionnaire. The data were analyzed by t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe procedure

The results were as follows:

1. The self-esteem and relationships between the person of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok.

1.1 The self esteem of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok. were also at high levels. And considering it was also found that the self-assessment, the acceptance of self and others and the confidence to make decisions. at high levels The positive attitudes toward self at middle level.

1.2 Relationships between the person of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok. were also at high levels. And considering it was also found that the providing the support, the providing a friendly and pleasant And the confidence and trust at high levels

2. The comparison of self-esteem of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok.

2.1 Gender : The gender of the elderly are different, both male and female self-esteem. Overall and individual aspects. Not significantly different statistically.

2.2 Income : The income of the elderly are different. The overall self-esteem differences were statistically significant at the .01 level, and considering that it was also found. The attitude towards the differences found were statistically significant at the .01 level of self-assessment. The acceptance of self and others. And the confidence to make decisions. The differences are statistically significant at the .05 level.

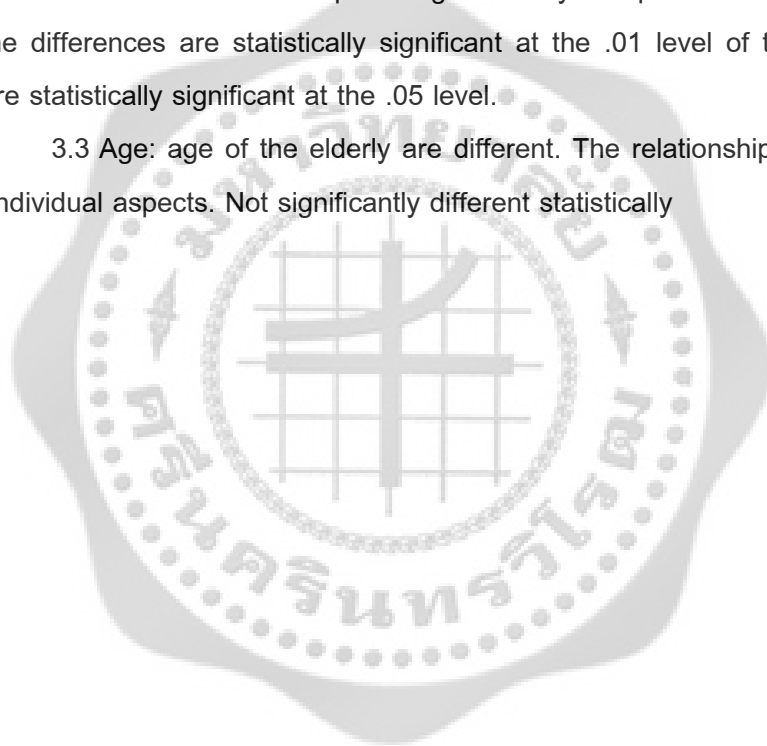
2.3 Age: age of the elderly who are different. The self-esteem. The self-assessment. Differences are statistically significant at the .01 level.

3. The comparison of relationships between the person of the elderly in the elderly club. the elderly Service Center "Din Daeng" Din Daeng, Bangkok.

3.1 Gender : The gender of the elderly are different, both male and female relationships between people. Overall and individual aspects. Not significantly different statistically

3.2 Income : The income of the elderly are different. The overall relationship between people. The difference is statistically significant at the .01 level, and considering that it was also found. And providing a friendly and pleasant and the confidence and trust. The differences are statistically significant at the .01 level of their support. The differences are statistically significant at the .05 level.

3.3 Age: age of the elderly are different. The relationship between people. Overall and individual aspects. Not significantly different statistically

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีข้า อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรีและ ผู้ช่วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณี วิวัฒนาณิช ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี กรรมการสอบสารนิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่านที่ ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ พล.โทนายแพทย์ อำนาจ บาลี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ และสนับสนุนในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ พ่อ และครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจ และให้การช่วยเหลือ ด้วยดีเสมอมาตลอดการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง ทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ใน สาขาจิตวิทยาการแนะแนวและสาขาจิตวิทยาการศึกษา รุ่นปี การศึกษา 2550 ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชัชพันธ์ คำวัน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	7
ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	10
ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.....	12
ความหมายของผู้สูงอายุ.....	12
การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ.....	12
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.....	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง.....	16
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	19
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	19
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
-------	------

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	47
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	47
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
อภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	56
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก.....	61
ภาคผนวก ข.....	69
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	72

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้สูงอายุ.....	26

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง จำแนกตามรายได้.....	38
16 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้.....	39
17 เปรียบเทียบเปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามรายได้.....	40
18 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความสนับสนุน จำแนกตามรายได้.....	41
19 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ จำแนกตามรายได้.....	42
20 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ จำแนกตามรายได้.....	43
21 เปรียบเทียบเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ.....	44
22 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินตนเอง จำแนกตามอายุ.....	45
23 เปรียบเทียบเปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าประเทศไทยได้ถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ นั่นคือ ประเทศไทยมีประชากรเพิ่มในอัตราที่ลดลง ร้อยละ 0.68, 0.50, 0.32, 0.16 และ -0.01 ในช่วงปี พ.ศ.2548-2553, พ.ศ.2553-2558, พ.ศ.2558-2563, พ.ศ.2563 - 2568 และ พ.ศ.2568-2573 เป็นผลจากภาวะเจริญพันธุ์ลดลง ทำให้มีเด็กเกิดลดลง ในขณะที่ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น จนในช่วง 5 ปีสุดท้ายของการประมาณการ มีเด็กเกิดน้อยกว่าประชากรที่ตาย ทำให้นาประชากรลดลง (วิทยาลัยประชากรศาสตร์. 2551: ออนไลน์) องค์การสหประชาชาติได้คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2568 หลายประเทศในเอเชียรวมทั้งประเทศไทยจะมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมดในแต่ละประเทศ (รณรุทธิ์ บุตรแสนคม. 2540: 1) ผลจากการเพิ่มสัดส่วนและจำนวนประชากรสูงอายุทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และส่งผลให้ อัตราการพึ่งพิง ของประชากรสูงอายุ เพิ่มมากขึ้น จากสถิติในปี 2503 ผู้สูงอายุไทย มีอัตราส่วน พึ่งพิง 5.2 ได้เพิ่มเป็น 9.0 ในปี 2543 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึง 17.3 ในอีก 20 ปีข้างหน้า (ปราโมทย์ ประสาทกุล; & บัทยา ว่าพัฒนางศ์. 2546: 19) จากข้อมูลทะเบียนราษฎรแสดงไว้ว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรสูงอายุเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2548 ประมาณ 6.34 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ส่วนข้อมูลจากการคาดการณ์ ประชากรโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประมาณว่า ณ สิ้น พ.ศ. 2551ประเทศไทยมีจำนวนประชากรสูงอายุ 7 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งหมดสัดส่วนของประชากรสูงอายุที่มีมากขึ้นนี้อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งอัตราการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยจะเร็วกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างมากเนื่องจากความสำเร็จของการลดภาวะการเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็วภายในระยะหนึ่ง และประเทศไทยมีการรองรับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุน้อยกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ในอนาคตอีกประมาณ 20 ปีข้างหน้าทั้งจำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทยจะเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัว คือจากประมาณ 6.5 ล้านคนในปัจจุบันเป็น 14 ล้านคน ใน 21 ปีข้างหน้าสัดส่วนประชากรสูงอายุก็นเพิ่มขึ้นเท่าตัวเช่นกันจากประมาณร้อยละ 10 ในปัจจุบันเป็นร้อยละ 20 นับได้ว่าประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุเร็วที่สุดประเทศหนึ่งในโลก(คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. 2547: 1)

จากการสำรวจข้างต้น แสดงให้เห็นว่าขณะนี้สังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสุขทั้งทางกาย ใจ และอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม คือเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับประโยชน์ในสังคม และอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มากกว่าการมีชีวิตยืนยาว แต่ต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับความทุกข์ และภาวะจําหนการเปลี่ยนแปลง เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีลักษณะโดยรวมเหมือนกัน

ในทุกคน เพียงแต่ระยะเวลาความช้าหรือเร็ว จะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล และหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพ พันธุกรรม และภาวะสุขภาพของแต่ละบุคคล ความสูงวัยนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านใหญ่ๆ ในผู้สูงอายุ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม (ศิริวรรณ ศิริบุญ. 2544: 44) จะปรากฏออกมาในรูปแบบของความเสื่อมต่างๆ ทางด้านร่างกาย เช่น ผมหงอกขาว ผิวหนังเหี่ยวแห้ง เป็นต้น สาหรับด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความสูงอายุนั้น พฤติกรรมที่แสดงออก ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ทั้งจากภาวะสุขภาพ ที่เสื่อมถอยลง และการสูญเสียบทบาทหน้าที่ทางด้านสังคม และอาจวิตกกังวลต่อความตาย อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากขึ้นทุกวัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกไร้คุณค่า ไร้ความหมาย (นิตยา ภาสนันท์. 2548: 4) การที่จำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากทั้งต่อตัวผู้สูงอายุเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม การเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกคับข้องใจในบทบาทที่มีต่อคนในครอบครัว ความรัก ความอบอุ่น สายใยความผูกพัน ความเข้าใจในตัวผู้สูงอายุกับคนในครอบครัวลดบทบาทลงเกิดความสัมพันธ์น้อยลง ทำให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอ (เพ็ญแข ประจวบจันทน์. 2544: 29) ผู้สูงอายุจึงรู้สึกว่าตนเองต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพัง ไม่ได้รับความสนใจเอาใจใส่จากบุคคลใกล้ชิด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2534: 88)

แผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ.2545-2564 มุ่งให้ทุกคนตระหนักถึง คุณค่าของผู้สูงอายุและการเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ตามปรัชญาหรือ แนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อวงจรชีวิต ที่วัยสูงอายุเป็นวงจรชีวิตที่ทุกคนต้องประสบ โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หากไม่เสียชีวิตก่อนวัยอันควร ทุกคนในสังคมมีความเกี่ยวพันกับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่า และสามารถทำประโยชน์แก่สังคมได้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ใช่บุคคลด้อยโอกาส หรือเป็นภาระต่อสังคม แม้ว่าส่วนหนึ่งจะประสบความทุกข์ยาก และต้องการการเกื้อกูลจากสังคม แต่ก็เป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น การส่งเสริมผู้สูงอายุ ได้คงคุณค่าของตนเองไว้ให้นานที่สุด จะต้องร่วมมือกันสร้างหลักประกันในวัยสูงอายุ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม การสร้างหลักประกันจะต้องมีการกระทำตามลำดับ ดังนี้ คือ ประชากรช่วย ตนเอง ครอบครัวเกื้อหนุน ชุมชนช่วยเหลือ และสังคมรัฐอุปถัมภ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของตนได้อย่างมีคุณภาพที่สมเหตุสมผลรวมทั้งครอบครัวและชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือด้วย โดยมีเป้าหมายสำคัญคือมุ่งพัฒนาผู้สูงอายุที่ยังช่วยตนเองได้ ให้ยังคงช่วยตัวเองได้นานที่สุด และช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อยู่ในลักษณะช่วยตนเองไม่ได้ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยตนเองได้ (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. 2543: 1)

ฉะนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ของประชากรทุกเพศทุกวัย มิใช่มุ่งแต่เฉพาะวัยเด็กและวัยรุ่นเท่านั้น ควรมีการพัฒนาผู้สูงอายุด้วย เช่นเดียวกัน โดยควรได้รับความสนใจและมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับกำลังสติปัญญา และลักษณะของแต่ละบุคคล เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณค่าแห่งตนและเป็นผลดีแก่สังคมโดย

เฉพาะในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนมากขึ้น (เพ็ญแข ประจันปัจฉินึก. 2541: 3)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุดังกล่าวและโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง ผู้วิจัยเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุในสองแง่มุม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตัวเองและการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเอง ยังมีผลต่อ การรับรู้ชีวิตความคิด ความปรารถนา ค่านิยม อารมณ์ และการตั้งเป้าหมาย ของผู้สูงอายุว่าตนเองมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลวได้ (เสาวณี เตชะพัฒนาพงษ์. 2553: 4)

ส่วนการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การมีสัมพันธภาพทางสังคมของผู้สูงอายุ มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง งานวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีรายงานว่าผู้สูงอายุที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมวัยเดียวกันหรือต่างวัย มีความสำคัญยิ่งต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี ผู้สูงอายุที่อ่อนแอทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมากเกิดจากการขาดการมีสัมพันธภาพเชิงบวกกับบุคคลอื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2534: 600)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตกรุงเทพมหานคร จึงได้ทำการศึกษาเชิงปริมาณ โดยตรวจสอบว่า ปัจจัยดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปรับตัวในสังคมภายใต้โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของผู้สูงอายุในกรุงเทพฯต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรม ผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว กับ การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีตัวแปรอิสระต่างกัันมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อสามารถนำไปเป็นในการส่งเสริมผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาศูนย์บริการผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับสภาวะผู้สูงอายุในปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มารับบริการในศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 รายได้

1.2.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท

1.2.2 5,000-10,000 บาท

1.2.3 มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

1.3 อายุ

1.3.1 60-70 ปี

1.3.2 71-80ปี

1.3.3 มากกว่า 81 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ (Self – esteem in ageing) หมายถึง ความรู้สึกของผู้สูงอายุที่มองคุณค่าในตนเอง ในด้านต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านการประเมินตนเอง หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่แสดงถึงการคาดคะเนตนเองอย่างเหมาะสม ได้แก่ การคิดว่าตนเองมีคุณค่า การมีความสามารถ ความสำคัญ การสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ตนเองด้านความคิดความรู้สึก และการรู้จักปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

1.2 ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่แสดงถึงการยอมรับในตนเองและการยอมรับจากผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับในการกระทำของตนเอง การเห็นความสำคัญและยอมรับผู้สูงอายุจากคนในสังคมเดียวกัน และการให้เกียรติเคารพนับถือที่ดีต่อผู้สูงอายุ

1.3 ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่แสดงถึงการเจตคติที่ดีต่อตนเอง ได้แก่ การมองตนเองในแง่ดี การเชื่อใจตัวเองและ การยึดมั่นในคุณธรรม

1.4 ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ หมายถึง คุณลักษณะหรือ พฤติกรรมของผู้สูงอายุที่แสดงถึงความภาคภูมิใจและความมั่นใจในการตัดสินใจของตนเอง ได้แก่ การเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง และการภาคภูมิใจในการกระทำที่ตนเองได้ตัดสินใจ

2. **สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ** หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ที่แสดงพฤติกรรม ความรู้สึก และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่แสดงถึงการช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันได้แก่การช่วยเหลือสนับสนุนแสดงน้ำใจไมตรีการให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตและการให้คำแนะนำ ส่งเสริม

2.2 การให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ แสดงถึงการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ต่อกัน ได้แก่การมีกิจกรรมร่วมกัน การให้ความซื่อสัตย์และรักษาคำมั่นสัญญา การเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นและ การยอมรับและให้อภัย

2.3 การให้ความมั่นใจและความไว้วางใจหมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ให้ความมั่นใจและความไว้วางใจระหว่างกัน ได้แก่ การให้ความมั่นใจในการทำงานร่วมกัน การให้ความไว้วางใจต่อบุคคลอื่น และการมีความเชื่อถือและให้เกียรติต่อผู้อื่น

3. **เพศ** หมายถึง เพศของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นเพศชายและหญิง

4. **รายได้** หมายถึง รายได้ทั่วไปของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่ได้รวมกันเป็นรายเดือน แบ่งเป็น ต่ำกว่า 5,000 บาท 5001-10,000 บาทและ มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป

5. **อายุ** หมายถึง อายุของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 60-70 ปี 71-80 ปี และ มากกว่า 81 ปี

6. **ผู้สูงอายุ** หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิง ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

เพศ
อายุ
รายได้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองผู้สูงอายุ

- ด้านการประเมินตนเอง
- การยอมรับจากตนเองและผู้อื่น
- การมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง
- ความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ

2. ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

- การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- การให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์
- การให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถอธิบายได้ตามลำดับต่อไปนี้ คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 1.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 2.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
 - 3.1 ความหมายของผู้สูงอายุ
 - 3.2 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ
 - 3.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542: 8) อธิบายว่าการเห็นในคุณค่าของตนเอง เป็นความรู้สึก ที่บุคคลมีต่อตนเอง เกิดจากการเปรียบเทียบตนจริง (Real Self) กับตนในอุดมคติ (Ideal Self) โดยการประเมินคุณค่าของตนเองจากลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ การเห็นในคุณค่าของตนเอง ยังเกิดจากการยอมรับของบุคคลรอบข้าง การรู้สึกว่ามีความรัก การได้รับการยกย่อง หรือประสบความสำเร็จ บุคคลที่ประเมินตนออกมาในด้านดีจะเป็นคุณค่าของตนเองแต่ถ้าประเมินตนออกมาใน ด้านลบ เช่น ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม ทำอะไรไม่สำเร็จ จะเกิดความรู้สึกว่า ตนไร้คุณค่า

เสาวณี เตชะพัฒนางษ์ (2553: 6) อธิบายว่าการเห็นในคุณค่าของตนเองของผู้สูงอายุว่าเป็นความรู้สึกที่ผู้สูงอายุมิต่อตนเองว่าตนเองเป็นคนที่มีความค่า และมีพฤติกรรมที่แสดงว่าผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ได้แก่กล้าเปิดเผยตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ยอมรับตนเองและ

ผู้อื่นได้ สามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ใจ และมีความ ต้องการกระทาดตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981: 419) กล่าวถึงคุณค่าในตนเองว่าเป็นการประเมิน ตนเองของบุคคลและทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านการยอมรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ในด้าน ความสามารถ (Capable). ความสำคัญ (Significant). ความสำเร็จ (Successful) และความมีคุณค่า ในตนเอง (Worthy)

คาเพนิโต (Carpenito. 1991: 392) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นบุคลิกภาพ อย่าง หนึ่งของบุคคล ที่มีความรู้สึกในค่าของตนเอง และจากการประเมินตนเองในเรื่อง ความสามารถ และการยอมรับของสังคม

ออสบอร์น (Osborne. 1996: 22) ให้ความหมายว่า การเห็นคุณค่า ในตนเองเป็น ความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบเกี่ยวกับตนเอง อาจมีสิ่งที่ดีหรือไม่ดีเกิดขึ้นและมีทั้งเพิ่มขึ้นและ ลดลง เป็นสิ่งที่บุคคลเผชิญและเข้าใจทั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความพึงพอใจ ในคุณค่า ความสำคัญของตนเอง ยอมรับผิดชอบการกระทำของตนเองต่อบุคคลอื่น บุคคลคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่เก่ง มีคุณค่า มี ความสามารถ มีความเชื่อมั่น มีบุคลิกลักษณะที่สง่างามเป็นที่น่าเชื่อถือ และยังเป็นความรู้สึกที่ ตนเองมีความดี มีคุณค่าและมีความหมายในตัวเองมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข กล่าวเผชิญกับ สิ่งท้าทายต่างๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

1.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981: 25) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง คือขอบเขตที่ บุคคลมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของเขาว่า มีความสำคัญและมีคุณค่า โดยจำแนกคุณลักษณะ พื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ 4 ประการ คือ

1. ความสำคัญ (Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกว่าเป็นที่รัก ซึ่ง พิสูจน์ได้ โดยการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตัวเอง
2. ความสามารถ (Competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญโดย การกระทำ
3. คุณความดี (Virtue) เป็นการบรรลุซึ่งมาตรฐานตามศีลธรรมและจริยธรรม
4. พลังอำนาจ (Power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเองและผู้อื่น

มาสโลว์ (Maslow. 1970: 211) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น ความต้องการการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในชั้นที่ 4 ซึ่งความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนั้นเกิดขึ้นจาก การที่ผู้อื่นให้การยอมรับ การที่จะประเมินออกมาในรูปของทัศนคติ หรือความเชื่อว่าตนจะประสบ ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการกระทำสิ่งต่างๆ จะต้องใช้ความพยายาม มากเท่าใด จะเสียใจ

หรือไม่ถ้าล้มเหลว หากประเมินแล้วอยู่ด้านบวกก็จะเกิดความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน ความรู้สึกนี้ หากได้รับการตอบสนองจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตน มีความเข้มแข็ง ความสามารถ เพียงพอที่จะกระทำสิ่งต่างๆ รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ และมีความสำคัญต่อโลก และหากไม่ได้รับการตอบสนองจะรู้สึกมีปมด้อย อ่อนแอ ช่วยตัวเองไม่ได้คนทั่วไปปรารถนาที่จะมีความมั่นคง มีการประเมินคุณค่าในตนเองสูง นับถือและภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น ในทาง จิตวิทยาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนับเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยเตรียมสภาวะทางจิตให้ เป็นไปอย่าง สอดคล้องกับความคาดหวังในความสำเร็จ การได้รับการยอมรับและความเข้มแข็งทาง จิตใจ จะเป็นผลให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น

นอกจากนี้มาสโลว์ยังได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกรับรู้ในคุณค่าของตนเอง การยอมรับนับถือ และการ ประเมินคุณค่าของตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองประเภทนี้ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การมี จุดเด่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ การบรรลุ เป้าหมาย และ ความสามารถ ความเชื่อมั่น การพึ่งตนเองและความมีอิสระ เสรี

2. ประเภทเกี่ยวข้องกับการได้รับการตัดสินว่ามีคุณค่าจากผู้อื่น เช่น การมี ชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่ง ความรุ่งเรือง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ได้รับการยอมรับและสนใจ มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี เป็นที่น่าชมเชยของผู้อื่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อว่า มนุษย์มีทั้งดีและเลวอยู่ภายใต้ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของมนุษย์ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการเห็นคุณค่า ในตนเอง ก็สามารถฝึก พัฒนาได้ มนุษย์มีธรรมชาติใฝ่ดี รู้คุณค่าในตนเอง มีความรับผิดชอบใน ชีวิต มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะประจักษ์รู้ตน พร้อมจะพัฒนาไปสู่ความเจริญของบุคลิกภาพ วุฒิภาวะเสมอ มนุษย์มีแรงจูงใจไปในทางด้านบวก มีเหตุผล มนุษย์จะพัฒนาไปในทิศทางที่ เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล ไปสู่การรู้จักตัวเองอย่างแท้จริงและบุคคลจะรู้สึกว่า ตนเองมีคุณค่า เมื่อเขาสามารถยอมรับตนเองได้

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

พินดาพร จงราเชนทร์ (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มไม่ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ ศรีสุโข (2543: บทคัดย่อ) พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม คณะแผนกเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองแตกต่างกัน จากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 คณะแผนกเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลอง แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.000

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

นอร์ตัน ศรีรัฐเพชร (2539: 8-13) กล่าวว่า ผู้คนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในโลกมนุษย์นี้ ต่างก็ต้องมีชีวิตเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ร้านค้า หรือแหล่งบันเทิงต่างๆ การติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านี้ จะรู้จักกันในนามของสัมพันธภาพ

ศรีทัตติม พานิชพันธ์ (2527: 115-116) กล่าวถึง ความหมายของสัมพันธภาพ ไว้ว่า สัมพันธภาพ หมายถึง ความเกี่ยวข้อง ความผูกพันรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียวกัน ความคุ้นเคย ใกล้ชิดกับฉันมิตร สัมพันธภาพเกิดจากการติดต่อระหว่างบุคคลสองคน ซึ่งมีความในใจบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิดกัน สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปได้ เป็นมิตร หรืออาจจะเป็นไปได้ ในทางที่ไม่ดี คือเป็นศัตรูก็ได้ ถ้าเป็นไปได้ ในทางที่เป็นมิตรก็จะก่อให้เกิด สัมพันธภาพที่ดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าการแสดงออกเป็นไปได้ ในทางที่เป็นศัตรู และผู้ตอบสนองมีความรู้สึกเป็นศัตรู ย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดี

ภทิตรา ศิริमानนท์ (2551: 5) กล่าวถึง การที่ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุอื่น มีสังคมที่อยู่ในช่วงอายุเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน มีเพื่อนร่วมวัย โดยพฤติกรรมที่ผู้สูงอายุแสดง ออกเป็นในลักษณะของการออกไปมีสังคมนอกบ้าน ไปพบปะพูดคุยกับผู้ร่วมวัย การไปร่วมสังสรรค์ กับผู้ร่วมวัย การพักผ่อนหย่อนใจ การรับประทานอาหาร ออกกำลังกาย ไปร่วมทำบุญรวมถึง กิจกรรมต่างๆ และการแก้ไขปัญหาหารือกับผู้สูงอายุคนอื่น

กล่าวโดยสรุป สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรม ที่แสดงออกขอแต่ละบุคคลในการมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกันของบุคคล ทิศทางของความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเปลี่ยนไปใน ทางบวกหรือทางลบ ขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคล

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

ซัลลิแวน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530: 56-57; อ้างอิงจาก Hall & Lindzey. 1966: 136 -143) มีความเห็นว่าตลอดเวลาที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่นั้น จำเป็นต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมนี้จะรวมทั้งบุคคลและสภาพการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ซัลลิแวน กล่าวต่อไปว่า ซึ่งเน้นทางกาย และความปลอดภัย (Security) ที่เน้นในด้านความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ใน 2 ประการนี้ทำให้ ซัลลิแวน คิดว่า จิตวิทยาของมนุษย์มีรากฐานอยู่บนความปรารถนาที่จะ ได้รับความอบอุ่นใจเป็นสำคัญ เขาจึงยกเอาลักษณะของสัมพันธภาพซึ่งบุคคลมีต่อกันและกันขึ้นมา กล่าว ซัลลิแวน ได้ย้ำถึงพลังที่แสดงออกมาให้เห็นได้ขณะที่บุคคลมีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน ซึ่ง ความเป็นบุคคลที่เต็มไปด้วยพลังอำนาจนั้น เกิดจากความมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันระหว่าง บุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อมซัลลิแวน ได้วิเคราะห์อย่างละเอียด และตั้งทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการศึกษาโรคจิต ซึ่งเน้นความสำคัญของกลไกทางสังคมที่มีต่อ พัฒนาการมนุษย์ และเน้นการเรียนรู้ในสังคม อิทธิพลแห่งสัมพันธภาพ ซึ่งคนเรามีต่อกันและกันจะ

ทวีความสำคัญขึ้นสำหรับการก่อบุคลิกภาพ ซัลลิแวน ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคม ในระยะต่างๆ ของชีวิต ไว้ดังนี้

1. วัยทารก (0 - 18 เดือน) วัยนี้มีบริเวณปากเป็นอวัยวะแรกที่ทารกใช้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าการพูดในวัยนี้จะยังไม่มี ความหมายที่ใช้ในการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ได้ก็ตาม การใช้ปากตอบสนองความต้องการของตัวเอง นอกจากดูดนมแม่แล้วทารกอาจเรียนรู้ที่จะมีความสุขในเรื่องนี้โดยไม่ต้องพึ่งแม่ เช่น ดูดนิ้วตนเอง เป็นต้น
2. วัยเด็ก (20 เดือน - 4 ปี) เริ่มมีความสามารถฝึกการออกเสียง พูดชัดเจนขึ้น สื่อความหมายกับผู้อื่นได้ ระยะนี้เด็กจะเริ่มสนใจผู้อื่นโดยการเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อน
3. วัยเริ่มรุ่น (4 - 11 ปี) วัยนี้ต้องการที่จะมีกิจกรรมกับบุคคลอื่นมากขึ้นโดยเฉพาะกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการแข่งขัน การร่วมมือ และรู้จักควบคุมพฤติกรรม
4. วัยก่อนวัยรุ่น (11 - 12 ปี) เป็นวัยที่เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ
5. วัยรุ่นตอนต้น (12 - 17 ปี) เป็นวัยที่วุฒิภาวะทางเพศสมบูรณ์ และปรารถนาการตอบสนองทางเพศ
6. วัยรุ่นตอนปลาย (17 - 19 ปี) เป็นวัยที่รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น วัยนี้เด็กจะสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในลักษณะของผู้ใหญ่ แต่ก็ยังไม่ได้รับความสำเร็จทางสังคมอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากยังต้องเก็บกอดความรู้สึกและความต้องการทางเพศไว้อยู่
7. วัยผู้ใหญ่ (20 ปีขึ้นไป) เป็นวัยที่สร้างความสัมพันธ์ในเรื่องความรักกับบุคคลอื่น บุคคลจะพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลต่างเพศ ไม่เฉพาะแต่เพื่อธุรกิจการงานเท่านั้นแต่ในลักษณะให้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ และลึกซึ้งลงในขอบข่ายของความสนใจซัลลิแวน มีความเชื่อมั่นว่า การพัฒนาบุคลิกภาพในวัยเยาว์มีความสำคัญมากและเป็นวัยที่กำหนดชี้แนวทางพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในอนาคต อีกทั้งเป็นวัยที่เริ่มรู้จักโลกอันสลับซับซ้อน เริ่มมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น และการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530: 57)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

แกรนเนย์ (Graney. 1975: 701 - 706) ได้ศึกษาเรื่องความสุขกับการมีส่วนร่วมในสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง อายุ 52 - 88 ปี ทั้งชายและหญิงจำนวน 60 คน เป็นการศึกษาระยะยาวในช่วงห่างกัน 4 ปี ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความสุข คือผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในสังคมมาก และผู้สูงอายุที่ไม่มีความสุข คือ ผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในสังคมน้อย รวมทั้งพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น การมีส่วนร่วมในสังคมจะลดน้อยลง

มาร์คิตส์ และมาร์ติน (Markides; & Martin. 1979: 91 - 98) ได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบของปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขในชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง จำนวน 141 คน ผลการวิจัย พบว่าตัวแปรที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตของผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงได้ดีที่สุด คือ การทำกิจกรรมทางสังคม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

3.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

รวีวรรณ ลิมาสวัสดิ์กุล (2547: 9) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจไปในทางเสื่อมลง เป็นวัยที่ต้องปรับตัวในด้านต่างๆ ตามที่ควรเป็น เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างภาคภูมิ และมีสุขภาพกายและจิตใจดี

สิทธิอาภรณ์ ชวนปี (2543: 8) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจไปสู่ความเสื่อมถอย ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากครอบครัวและสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

รัตนา สินธีรภาพ (2541: 14) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจไปสู่ความเสื่อม อาจมีความอ่อนแอหรือเจ็บป่วยขึ้นอยู่กับพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ความสามารถทำกิจกรรมประจำวัน โรคภัยและภาวะสุขภาพจิตของแต่ละบุคคล และเป็นวัยเกษียณอายุราชการหรือออกจากงานประจำ ภาวะคุณภาพชีวิตจะเปลี่ยนจากดีไปสู่ภาวะไม่ดี

ทัศนีย์ ทองมาก (2540: 19) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลในวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งจะใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหมายของการเป็นผู้สูงอายุ โดยถืออายุ 60 ปีขึ้นไป และการกำหนดเกณฑ์อายุนี้จะถือเอาปลดเกษียณตัวเองออกจากการทำงานตามที่กำหนดไว้

ประพิณ วัฒนกิจ (2531: 8) ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปี เป็นวัยที่พ้นจากการทำงานของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงานของภาคเอกชนบางแห่ง โดยทั่วไปผู้ที่ก้าวสู่วัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาอย่างเห็นได้ชัด

อภิัญญา โสมสิน และคณะ (2532: 31) ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า หมายถึง ผู้อยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมของร่างกายตลอดจนการทำงานของสรีระลดลง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมากหรือน้อยขึ้นกับพันธุกรรมและภาวะโภชนาการที่ได้รับ ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ผ่านมา กล่าวโดยสรุป ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจไปในทางเสื่อมลง เป็นวัยที่ต้องปรับตัวในด้านต่างๆ เป็นวัยแห่งการเกษียณอายุ หรือออกจากงานประจำที่ทำ ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ของร่างกาย และจิตใจที่เสื่อมลง หากบุคคลไหนสามารถปรับตัวตามสภาพร่างกาย จิตใจที่เปลี่ยนไปได้ บุคคลนั้นจะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข

3.2 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

บรรลุ ศิริพานิช (รวีวรรณ ลิมาสวัสดิ์กุล. 2547: 10; อ้างอิงจาก บรรลุ ศิริพานิช) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ตามอายุและภาวะสุขภาพต่างๆ ไป ได้แก่

1. ผู้สูงอายุระดับต้น มีอายุระหว่าง 60 – 70 ปี ระดับนี้ สภาวะทางกายภาพและ สรีระวิทยายังไม่เปลี่ยนแปลงมาก ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นส่วนใหญ่
2. ผู้สูงอายุระดับกลาง มีอายุระหว่าง 71 – 80 ปี ระดับนี้ สภาวะทางกายภาพและ สรีระวิทยาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การช่วยเหลือตนเองบกพร่อง เริ่มต้องการ ความช่วยเหลือในบางอย่าง
3. ผู้สูงอายุระดับปลาย มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ระดับนี้ สภาวะทางกายภาพและ สรีระวิทยาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด บางคนมีความพิการ บางคนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ บางอย่าง จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ

องค์การอนามัยโลก (ไฉไล ไชยเสวี. 2540: 15; อ้างอิงจาก องค์การอนามัยโลก) ได้ แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ (Elderly) มีอายุระหว่าง 60 – 74 ปี
2. คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75 - 90 ปี
3. คนชรามาก (Very old) มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

ฟิลด์ และมิงเลอร์ (ไฉไล ไชยเสวี. 2539; อ้างอิงจาก Field; & Minkler. 1988: 100)

ศึกษาพบว่าผู้สูงอายุจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. วัยผู้สูงอายุตอนต้น (Young - Old Age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุต่ำกว่า 75 ปี ซึ่ง ผู้สูงอายุในช่วงวัยนี้ จะเป็นวัยที่สามารถทำงานได้ตามปกติเหมือนวัยผู้ใหญ่กลางคน
 2. วัยผู้สูงอายุตอนกลาง (Old - Old Age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 75 – 84 ปี
 3. วัยผู้สูงอายุตอนปลาย (Oldest - Old Age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 85 ปีขึ้นไป
- กล่าวโดยสรุป การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ จะแบ่งตามหลักเกณฑ์ทางช่วงการดำเนินชีวิต คือ ผู้สูงอายุวัย ต้น ผู้สูงอายุวัยปานกลาง ผู้สูงอายุวัยท้าย ทุกช่วงวัยจะมีผู้สูงอายุตั้งแต่ผู้ยังมีสมรรถภาพที่เต็มไป ด้วยความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ ตามที่บุคคลนั้นถนัด มีความเป็นชีวิตชีวา เรื่อยไปถึงผู้ที่ มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ สุขภาพ สังคม ไปจนถึงผู้สูงอายุที่แก่มากไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ หรือผู้ที่เลอะเลือน

3.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2539: 11) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องผู้สูงอายุมีแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ สำคัญ ดังนี้

3.3.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolution Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการวิวัฒนาการอยู่เสมอ และจะอยู่รอดได้ แม้ในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่ออายุมากขึ้นไม่สามารถมีชีวิตอยู่ตลอดไปได้

3.3.2 ทฤษฎีทางด้านชีววิทยา (Biological Theory)

ทฤษฎีภาวะผู้สูงอายุด้านชีววิทยาเป็นทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของความชราเชิง ชีววิทยา

3.3.2.1 ทฤษฎีพันธุศาสตร์ (Genetic Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนชราเกิดขึ้นตามพันธุกรรม มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอวัยวะบางส่วนของร่างกายคล้ายคลึงกันหลายชั่วอายุ และลักษณะนั้นแสดงออกเมื่ออายุมากขึ้น เช่น ผมหงอก ศีรษะล้าน และเดินหลังค่อม

3.3.2.2 ทฤษฎีเนื้อเยื่อ (Collagen Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สารที่เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อกระดูกเพิ่มมากขึ้น และมีการจับตัวกันมากขึ้น ทำให้ Collagen fiber หดสั้นเข้าเมื่อถึงวัยสูงอายุ ทำให้ปรากฏรอยย่นมากขึ้น และตั้งอยู่บริเวณกระดูกข้อต่อ ซึ่งจะมองเห็นเป็นปมกระดูกชัดเจน

3.3.2.3 ทฤษฎีทำลายตนเอง (Auto Immune Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความชราเกิดจากร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงพร้อมกับมีการสร้างภูมิคุ้มกันทำลายตนเองมากขึ้น ดังนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงจะทำให้ร่างกายต่อสู้เชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมได้ไม่ดี ทำให้เกิดความเจ็บป่วยได้ง่าย และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะรุนแรงเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

3.3.2.4 ทฤษฎีความผิดพลาด (Error Catastrophe Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น จะค่อยๆ เกิดความผิดพลาดและความผิดพลาดนี้จะเพิ่มมากขึ้นจนถึงที่ทำให้เซลล์ต่างๆ ของร่างกายเสื่อมและหมดอายุลง

3.3.2.5 ทฤษฎีเรดิคัลอย่างอิสระ (Free Radical Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าภายในร่างกายมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้สูงอายุประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่มีเรดิคัลอย่างอิสระอยู่มากมายตลอดเวลา เรดิคัลเหล่านี้จะทำให้ยีนเกิดความผิดปกติ และทำให้คอลลาเจนและอีลาสติน ซึ่งเป็นโปรตีนองค์ประกอบของเนื้อเยื่อยึดเหนี่ยวเกิดขึ้นมาก จนทำให้เสียความยืดหยุ่นไป

3.3.3 ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา (Psychological Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสำคัญของจิตใจดังที่ Jung กล่าวว่า ความสำคัญของช่วงชีวิตในครึ่งหลัง จะมีผลมาจากครึ่งแรกของชีวิต อันเป็นสาเหตุทำให้ผู้สูงอายุมีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป แยกเป็น 2 ทฤษฎีย่อย ดังนี้

3.3.3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่าผู้สูงอายุจะเป็นสุขหรือทุกข์ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและการพัฒนาจิตใจของผู้นั้น ถ้าผู้สูงอายุเติบโตขึ้นมาด้วยความมั่นคงอบอุ่น มีความรักแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย เห็นความสำคัญของผู้อื่น รักผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ก็มักจะเป็นผู้สูงอายุที่ค่อนข้างมีความสุขในชีวิตบั้นปลาย

3.3.3.2 ทฤษฎีความปราดเปรื่อง (Intelligence Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้สูงอายุที่ยังปราดเปรื่อง และคงความเป็นปราชญ์อยู่ได้ด้วย เป็นผู้ที่มีความสนใจเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ มีการค้นคว้าและพยายามที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีลักษณะเช่นนี้ได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีและมีเงินใช้สอย โดยไม่เดือดร้อน

3.3.4 ทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา (Sociological Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ก็จะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วย และสถานะของผู้สูงอายุในสังคมใด จะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับจำนวน

ของผู้สูงอายุในสังคมนั้น นอกจากนั้นยังได้แนะนำให้ผู้สูงอายุยอมรับว่า เมื่อถึงวัยสูงอายุลูกหลาน และชุมชนมักจะให้ความสำคัญและความสนใจน้อยลง เพื่อจะได้ใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุข โดยมีแนวทฤษฎีที่เสนอแนะการดำรงตนของผู้สูงอายุทางสังคม ดังนี้

3.3.4.1 ทฤษฎีไร้ภาระผูกพัน (Disengagement Theory) ทฤษฎีนี้ เชื่อว่า ผู้สูงอายุและสังคมจะลดบทบาทซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ ลดลง สุขภาพเสื่อมถอย รวมทั้งความตายที่ค่อยๆ มาถึง ผู้สูงอายุจึงหลีกเลี่ยงหนีถอนตัวออกจากสังคม เพื่อลดความเครียดและพอใจกับการไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างตนเองกับสังคมอีกต่อไป

3.3.4.2 ทฤษฎีการทำกิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้จากการมีกิจกรรมและการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความรู้สึกว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งทางกายและใจ รวมทั้งเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตนเองด้วย

3.3.4.3 ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขได้ก็เมื่อได้กระทำกิจกรรมหรือปฏิบัติตัวเช่นที่เคยกระทำมาก่อน บุคคลใดคุ้นเคยกับการอยู่ร่วมกับคนหมู่มากก็กระทำต่อไป บุคคลใดพอใจชีวิตที่อยู่อย่างสงบสันโดษ อาจแยกตนเองออกมา อยู่ตามลำพังทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุอย่างกว้างๆ ว่าจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากมายที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การตายของสามีหรือภรรยา การเกษียณอายุ และรายได้ที่ลดลง เป็นต้น

3.3.4.4 ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson's Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การพัฒนาด้านจิตวิทยาสังคมของผู้สูงอายุนั้น เป็นช่วงชีวิตที่ผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า มั่นคง หรือท้อแท้หมดหวัง สำหรับบุคคลที่มีความรู้สึกว่าชีวิตนั้นมีคุณค่าถ้ามีความมั่นคง จะมีความรู้สึกพึงพอใจในผลของความสำเร็จจากช่วงชีวิตที่ผ่านมา และเกิดความรู้สึกสุข สงบทางใจ และสามารถยอมรับได้ในเรื่องความตายว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ในทางตรงกันข้ามผู้สูงอายุที่ไม่ยอมรับก็มีความรู้สึกว่าตนนั้นมีโอกาสเลือกได้น้อย และไม่ต้องการมีชีวิตยืนยาวต่อไปอีก เกิดความท้อถอย สิ้นหวัง คับข้องใจ รู้สึกว่าตนนั้นไม่มีคุณค่า และความสามารถที่จะเผชิญกับภาวะสูงอายุลดน้อยลงด้วย

3.3.4.5 ทฤษฎีพัฒนาของเพค (Peck's Developmental Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุวัยต้น (55 – 75 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (75 ปีขึ้นไป) มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะนิสัย และการปฏิสัมพันธ์ทางด้านจิตวิทยาสังคม เขามีความเชื่อว่าผู้สูงอายุมีการพัฒนาการ 3 ประการ คือ

3.3.4.5.1 ความสามารถในการแยกความแตกต่างของตน กับบทบาทในช่วงชีวิต ที่ผ่านมา ความภาคภูมิใจในตนเองและความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า ขึ้นอยู่กับบทบาทของหน้าที่การงาน ในทางตรงกันข้ามเมื่อเกษียณอายุ บางคนจะรู้สึกว่าไร้คุณค่า แต่ถ้าความรู้สึกภาคภูมิใจและความมีคุณค่าของงานไม่ได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ที่เคยทำหลังเกษียณอายุความรู้สึก

นั้นก็ยังคงมีอยู่ เช่น ผู้สูงอายุที่ชอบปลูกต้นไม้ ก็จะมีพื่อใจหลังเกษียณอายุที่จะได้ทำสิ่งที่ต้องการ แทนงานอาชีพที่เคยทำประจำ

3.3.4.5.2 ความสามารถทางร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ถ้าผู้สูงอายุถึงสภาพร่างกายยังคงมีความแข็งแรง จะทำให้ผู้สูงอายุยอมรับความสามารถทางร่างกายที่ลดลง และพยายามปรับตัวให้เหมาะสม ชีวิตก็มีความสุข แต่ถ้าผู้สูงอายุถึงความถดถอยของร่างกาย ก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขและความพอใจลดน้อยลง

3.3.4.5.3 การยอมรับว่าร่างกายของตนเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ กับสภาพร่างกายก่อนสูงอายุ การยอมรับร่างกายตามธรรมชาตินี้ทำให้ผู้สูงอายุยอมรับความตายโดยไม่รู้สึกหวาดกลัว การยอมรับนี้รวมไปถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับความตายด้วย ในทางตรงกันข้าม คนที่ยึดติดกับสภาพร่างกายขณะที่อยู่ในวัยที่อายุน้อยกว่า ก็พยายามยืดชีวิตไว้ให้ยาวนานที่สุด โดยไม่พึงพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ มีความหวาดกลัวกับความตายจากทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุทุกคนมิได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและสังคมเหมือนกันไปหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้ ความสามารถสภาพสุขภาพ ประเพณีวัฒนธรรม และมาตรฐานทางสังคมของแต่ละบุคคล

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 21 มีนาคม 2528 เดิมสังกัด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากนั้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง มีการถ่ายโอนมาสังกัด กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และในวันที่ 10 มิถุนายน 2548 กรุงเทพมหานครได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารภายในกรุงเทพมหานครในส่วนของสำนักสวัสดิการสังคม เป็นผลให้ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง ได้เปลี่ยนชื่อและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง สังกัด สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

สถานที่ตั้ง

ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง ตั้งอยู่เลขที่ 4641 ถนนมิตรไมตรี แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 หมายเลขโทรศัพท์ 0 2246 8662 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับบริจาคจากโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ทั้งนี้ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง มีหน่วยงานย่อย คือ หน่วยบริการทางสังคมห้วยขวาง ตั้งอยู่บริเวณอาคารแฟลต 2 เคหะชุมชนห้วยขวาง ถนนประชาสงเคราะห์ แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

การดำเนินงานศูนย์บริการผู้สูงอายุติดเตียง มีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการขยายบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอย่างกว้างขวาง และประชากรสูงอายุได้รับบริการอย่างทั่วถึง
2. เพื่อเป็นการให้บริการด้านสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น บริการด้านการแพทย์ สุขภาพอนามัย การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษา นันทนาการ ฯลฯ
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้ความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อเตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ด้วยการระดมความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ ความสามารถในสาขาต่างๆ เพื่อให้สังคมตระหนักในคุณค่าและยอมรับบทบาทของผู้สูงอายุมากขึ้น
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับผู้สูงอายุรวมทั้งกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ
6. เพื่อให้การส่งเสริมแก่ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู พลัดหลง ฯลฯ โดยการรับผู้สูงอายุเข้าพักในบ้านพักฉุกเฉิน และดำเนินการตามกระบวนการทางด้านสังคมสงเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหา

การดำเนินงานการจัดสวัสดิการและการส่งเสริมผู้สูงอายุ

การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในศูนย์บริการผู้สูงอายุติดเตียง สังกัด สำนักงานการส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิภาพสังคม สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดสวัสดิการและให้บริการส่งเสริมช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การให้บริการแก่ผู้สูงอายุทั่วไป เป็นการบริการทางสังคมเชิงรุก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ในการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยศูนย์ฯ จะจัดกิจกรรมในวัน เวลาราชการ ให้บริการแบบไป-กลับ ซึ่งผู้สูงอายุที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต้องสมัครเป็นสมาชิกของศูนย์ฯ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น (ปัจจุบันมีสมาชิกที่ขึ้นทะเบียนประมาณ 850 คน มาใช้บริการวันละประมาณ 120 คน)
2. การให้บริการผู้สูงอายุบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการเลี้ยงดูผู้สูงอายุชาย - หญิง อายุ 60 ปีขึ้นไป ในบ้านพักฉุกเฉิน เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือให้การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ไม่มีที่พักอาศัย ขาดคนเลี้ยงดู พลัดหลง เร่ร่อน หรือถูกนำส่งมาจาก

หน่วยงานต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ฯลฯ เพื่อติดตามหาญาติ หรือส่งต่อในสถานสงเคราะห์คนชรา หากไม่มีญาติ ซึ่งผู้สูงอายุที่เข้ารับบริการด้านปัจจัยสี่ การพยาบาล สุขภาพอนามัย กายภาพบำบัด รวมทั้งสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุภายนอกที่มาใช้บริการ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด พักอาศัยชั่วคราวได้ครั้งละ 15 วัน และอยู่ภายใต้ระเบียบการเข้าพักอาศัยของศูนย์บริการผู้สูงอายุติดเตียง ซึ่งสามารถรับผู้สูงอายุได้วันละ 30 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย โครงสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) และการหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไป ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิลึก เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณา คัดเลือกจากค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

4. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

4.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตกรุงเทพและบ้านพักคนชราบาง แด จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยนำแบบสอบถามที่คัดเลือก มาแล้วมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว โปรดทำเครื่องหมาย /

ลงใน ()

1. เพศ ได้แก่
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ ได้แก่
 - () 60 - 70
 - () 70 - 79
 - () 80 ปีขึ้นไป
3. รายได้
 - () ต่ำกว่า 5,000 บาท
 - () 5,000 – 10,000 บาท
 - () มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ
ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ข้อความ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านการประเมินตนเอง</u> 0 ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีคุณค่าทัดเทียมกัน					
	00 ข้าพเจ้าแน่ใจว่าสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีเท่าคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน					
	<u>ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น</u> 0 ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตคนหนึ่ง					
	00 ข้าพเจ้ายอมรับ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุคนอื่นๆ					
	<u>ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง</u> 0 ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าสามารถทำประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่นได้					
	00 ข้าพเจ้ามีอะไรดีๆ หลายอย่างในตนเอง					
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ</u> 0 เมื่อข้าพเจ้าทำอะไร ข้าพเจ้าเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจของตัวเอง					
	00 ข้าพเจ้าหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาดในอดีต					

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อความดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านน้อยที่สุด

ข้อความที่มีความหมายทางบวก การให้คะแนนเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน 4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3	คะแนน

น้อย	ให้คะแนน2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน1	คะแนน
ข้อความที่มีความหมายทางลบ การให้คะแนนเป็นดังนี้		
มากที่สุด	ให้คะแนน1	คะแนน
มาก	ให้คะแนน2	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับค่านิยม อยู่ในระดับต่ำมาก
 ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับค่านิยม อยู่ในระดับต่ำ
 ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับค่านิยม อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับค่านิยม อยู่ในระดับสูง
 ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับค่านิยม อยู่ในระดับสูงมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ
 ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ข้อความ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านการให้ความสนับสนุน</u>					
	0 ข้าพเจ้ารับฟังปัญหาของเพื่อนอย่างเต็มใจเสมอ					
	00 เมื่อเพื่อนเดือดร้อน ข้าพเจ้าพร้อมให้การช่วยเหลือเท่าที่ทำได้					
	<u>ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์</u>					
	0 ข้าพเจ้าและเพื่อนจะมีกิจกรรมร่วมกันในวันว่างเสมอ					
	00 ข้าพเจ้ามักชวนเพื่อนไปออกกำลังกายด้วยกัน					
	<u>ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ</u>					
	0 ข้าพเจ้ามั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
	00 ข้าพเจ้าให้ความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงานเสมอ					

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อความดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของท่านน้อยที่สุด

ข้อความที่มีความหมายทางบวก การให้คะแนนเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน 4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ การให้คะแนนเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน 1	คะแนน
มาก	ให้คะแนน 2	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับค่านิยม อยู่ในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับค่านิยม อยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับค่านิยม อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับค่านิยม อยู่ในระดับสูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับค่านิยม อยู่ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตัวเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555 – 28 กุมภาพันธ์ 2555 จำนวน 150 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 150 ฉบับ คือตอบครบทุกข้อ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Consistency : IOC) เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทางด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยใช้สูตรของโรวินेलลีและแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539: 248-249; อ้างอิงจาก Rowinelli; Hambleton. 1977)
 - 2.2 วิเคราะห์ข้อความรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อความเป็นรายข้อ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สูตร t-test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ รายได้ และอายุ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่า t-test และ F-test

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้รับบริการจำแนกตาม เพศ รายได้ และอายุ โดยการคำนวณร้อยละ

ตาราง 1 ข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้รับบริการจำแนกตาม เพศ รายได้ และอายุ โดยการคำนวณร้อยละ

องค์ประกอบตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	75	50.00
	หญิง	75	50.00
	รวม	150	100.00
2. รายได้	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000	59	39.30
	5,001 – 10,000	27	18.00
	มากกว่า 10,000	64	42.70
	รวม	150	100.00
3. อายุ	60 - 70 ปี	86	57.30
	71 - 80 ปี	54	36.00
	มากกว่า 81 ปี	10	6.70
	รวม	150	100.00

จากตาราง 1 พบว่าผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มประชากร จำแนกตามเพศ มีจำนวนเพศชาย 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีจำนวน เพศหญิง 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 จำแนกตามรายได้ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 5001 - 10000 มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10000 มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 จำแนกตามอายุ กลุ่มผู้มีอายุ 60 - 70 ปี มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 กลุ่มผู้มีอายุระหว่าง 71 - 80 ปี มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และ กลุ่มผู้มีอายุมากกว่า 81 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการประเมินตนเอง	3.96	0.54	สูง
2. ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น	3.40	0.32	ปานกลาง
3. ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง	4.14	0.48	สูง
4. ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ	4.08	0.43	สูง
การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุโดยรวม	3.89	0.35	สูง

จากตาราง 2 พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ อยู่ในระดับสูง ส่วนทางด้าน การยอมรับจากตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการให้ความสนับสนุน	3.95	0.51	สูง
2. ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	4.00	0.41	สูง
3. ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ	4.12	0.46	สูง
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ	4.02	0.41	สูง

จากตาราง 3 พบว่าการสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ด้านการให้ความสนับสนุน, ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ อยู่ในระดับสูง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

การเห็นคุณค่าในตนเอง ของผู้สูงอายุ	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	SD	การแปล ความหมาย	\bar{X}	SD	การแปล ความหมาย
1. ด้านการ ประเมินตนเอง	4.02	0.47	สูง	3.90	0.59	สูง
2. ด้านการยอมรับ จากตนเองและ ผู้อื่น	3.38	0.34	ปานกลาง	3.43	0.30	ปานกลาง
3. ด้านการมีเจต คติที่ดีต่อตนเอง	4.13	0.42	สูง	4.14	0.53	สูง
4. ด้านการเชื่อมั่น ในการตัดสินใจ	4.04	0.32	สูง	4.11	0.52	สูง
รวม	3.89	0.30	สูง	3.90	0.35	สูง

จากตาราง 4 พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

ด้านการประเมินตนเอง ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ด้านความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ใน
ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

สัมพันธภาพระหว่าง บุคคลของผู้สูงอายุ	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	SD	การแปล ความหมาย	\bar{X}	SD	การแปล ความหมาย
1. ด้านการให้ ความสนับสนุน	4.00	0.40	สูง	3.90	0.59	สูง
2. ด้านการให้ ความเป็นมิตร และความรื่นรมย์	3.96	0.37	สูง	4.04	0.44	สูง
3. ด้านการให้ ความมั่นใจและ ความไว้วางใจ	4.08	0.31	สูง	4.16	0.57	สูง
รวม	4.01	0.32	สูง	4.03	0.49	สูง

จากตาราง 5 พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการ
ผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง
อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

ด้านการให้ความสนับสนุน ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีสัมพันธภาพระหว่าง
บุคคลอยู่ในระดับสูง

ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มี
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มี
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรม
ผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้

การเห็น คุณค่าใน ตนเองของ ผู้สูงอายุ	ต่ำกว่า 5,000 บาท			5001-10,000 บาท			มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1 ด้านการ ประเมิน ตนเอง	3.89	0.60	สูง	3.78	0.59	สูง	4.09	0.41	สูง
2 ด้านการ ยอมรับจาก ตนเองและ ผู้อื่น	3.41	0.29	ปานกลาง	3.25	0.41	ปานกลาง	3.46	0.29	ปานกลาง
3 ด้านการมี เจตคติที่ดีต่อ ตนเอง	4.23	0.46	สูง	3.88	0.44	สูง	4.16	0.48	สูง
4 ด้านการ เชื่อมั่นในการ ตัดสินใจ	4.19	0.47	สูง	3.73	0.34	สูง	3.99	0.38	สูง
รวม	3.93	0.38	สูง	3.73	0.34	สูง	3.93	0.29	สูง

จากตาราง 6 พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการ
ผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวมทั้ง ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท
5001 -10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

ด้านการประเมินตนเอง ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000 บาท
และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -
10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000
บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000
บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ	ต่ำกว่า 5,000 บาท			5001-10,000 บาท			มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1 ด้านการให้ความสนับสุนน	4.08	0.59	สูง	3.77	0.47	สูง	3.91	0.42	สูง
2 ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	4.15	0.48	สูง	3.82	0.40	สูง	3.94	0.28	สูง
3 ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ	4.29	0.61	สูง	3.91	0.39	สูง	4.05	0.23	สูง
รวม	4.17	0.51	สูง	3.83	0.38	สูง	3.96	0.25	สูง

จากตาราง 7 พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวม ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไปอยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสุนน ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจผู้สูงอายุ ทั้งที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาท 5001 -10000 บาท และ มากกว่า 10000 บาทขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ	60-70 ปี			71-80ปี			มากกว่า 81 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1 ด้านการประเมินตนเอง	3.83	0.49	สูง	4.11	0.50	สูง	4.80	0.24	สูงมาก
2 ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น	3.45	0.31	ปานกลาง	3.36	0.35	ปานกลาง	3.30	0.25	ปานกลาง
3 ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง	4.09	0.49	สูง	4.17	0.49	สูง	4.33	0.08	สูง
4 ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ	4.05	0.45	สูง	4.13	0.43	สูง	4.03	0.11	สูง
รวม	3.86	0.33	สูง	3.94	0.39	สูง	3.96	0.10	สูง

จากตาราง 8 พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวม ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

ด้านการประเมินตนเอง ผู้สูงอายุ ที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี และ อายุระหว่าง 71 - 80 ปี มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง ส่วนอายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก

ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ผู้สูงอายุ โดยรวม ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้สูงอายุ โดยรวม ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ผู้สูงอายุ โดยรวม ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ	60-70 ปี			71-80ปี			มากกว่า 81 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1 ด้านการให้ความสนับสนุน	3.93	0.55	สูง	3.97	0.50	สูง	3.99	0.04	สูง
2 ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	3.98	0.42	สูง	4.05	0.42	สูง	3.90	0.51	สูง
3 ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ	4.13	0.46	สูง	4.11	0.51	สูง	4.08	0.17	สูง
รวม	4.02	0.42	สูง	4.04	0.44	สูง	3.99	0.06	สูง

จากตาราง 9 พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวม ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

ด้านการให้ความสนับสนุน ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ ผู้สูงอายุ ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจผู้สูงอายุ ทั้งที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี อายุระหว่าง 71 - 80 ปี และ อายุมากกว่า 81 ปี ขึ้นไป มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่า t-test และ F-test

ตาราง 10 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ

การเห็นคุณค่าในตนเอง	เพศชาย		เพศหญิง		t	P-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1 ด้านการประเมินตนเอง	4.02	0.47	3.90	0.59	1.38	0.171
2 ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น	3.38	0.34	3.43	0.30	-0.844	0.400
3 ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง	4.13	0.42	4.14	0.53	-0.199	0.843
4 ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ	4.04	0.32	4.11	0.52	-1.045	0.298
รวม	3.89	0.30	3.89	0.39	-0.059	0.953

จากตาราง 10 การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามเพศ

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	เพศชาย		เพศหญิง		t	P-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1 ด้านการให้ความสนับสนุน	4.01	0.40	3.89	0.59	1.374	0.172
2 ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	3.96	0.37	4.04	0.44	-1.176	0.242
3 ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ	4.08	0.31	4.16	0.57	-1.105	0.272
รวม	4.01	0.32	4.03	0.49	-0.233	0.816

จากตาราง 11 พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามรายได้

		SS	df	MS	F	P-value
1 ด้านการ ประเมินตนเอง	ระหว่าง	2.291	2	1.146	4.155	.018*
	กลุ่ม					
	ภายใน	40.533	147	.276		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	42.824	149			
2 ด้านการ ยอมรับจาก ตนเองและผู้อื่น	ระหว่าง	.897	2	.449	4.528	.012*
	กลุ่ม					
	ภายใน	14.566	147	.099		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	15.464	149			
3 ด้านการมีเจต คติที่ดีต่อ ตนเอง	ระหว่าง	2.346	2	1.173	5.446	.005**
	กลุ่ม					
	ภายใน	31.658	147	.215		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	34.004	149			
4 ด้านการ เชื่อมั่นในการ ตัดสินใจ	ระหว่าง	1.276	2	.638	3.571	.031*
	กลุ่ม					
	ภายใน	26.259	147	.179		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	27.535	149			
ภาพรวม	ระหว่าง	.838	2	.419	3.622	.029**
	กลุ่ม					
	ภายใน	17.015	147	.116		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	17.853	149			

จากตาราง 12 พบว่าผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น และด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ ดังตาราง 13 -16

ตาราง 13 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินตนเอง จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		3.90	3.78	4.09
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	3.90	-	0.12	0.20
5001 – 10000 บาท	3.78		-	0.31*
มากกว่า 10000 บาท	4.09			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่าผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		3.41	3.25	3.46
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	3.41	-	0.17	0.05
5001 – 10000 บาท	3.25	-	-	0.22*
มากกว่า 10000 บาท	3.46	-	-	-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		4.23	3.88	4.16
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	4.23	-	0.35*	0.06
5001 – 10000 บาท	3.88	-	-	0.29*
มากกว่า 10000 บาท	4.16	-	-	-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		4.19	4.04	3.40
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	4.19	-	0.15	0.20*
5001 – 10000 บาท	4.04		-	0.05
มากกว่า 10000 บาท	3.40			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบเปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามรายได้

สัมพันธภาพ		SS	df	MS	F	P-value
1 ด้านการให้ความ ความสนับสนุน	ระหว่าง	1.950	2	.975	3.894	.022*
	กลุ่ม					
	ภายใน	36.806	147	.250		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	38.756	149			
2 ด้านการให้ ความเป็นมิตร และความ รื่นรมย์	ระหว่าง	2.464	2	1.232	8.178	.000**
	กลุ่ม					
	ภายใน	22.151	147	.151		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	24.615	149			
3 ด้านการให้ ความมั่นใจและ ความไว้วางใจ	ระหว่าง	3.315	2	1.658	8.543	.000**
	กลุ่ม					
	ภายใน	28.522	147	.194		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	31.837	149			
ภาพรวม	ระหว่าง	2.538	2	1.269	8.167	.000**
	กลุ่ม					
	ภายใน	22.841	147	.155		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	25.379	149			

จากตาราง 17 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกันมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และ ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการให้ความสนับสนุน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ ดังตาราง 18-20

ตาราง 18 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความสนับสนุน จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		4.08	3.77	3.91
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	4.08	-	0.31*	0.17
5001 – 10000 บาท	3.77		-	0.15
มากกว่า 10000 บาท	3.91			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความสนับสนุน สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		4.15	3.82	3.94
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	4.15	-	0.33**	0.21*
5001 – 10000 บาท	3.81		-	0.12
มากกว่า 10000 บาท	3.94			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การทดสอบรายคู่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ จำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจ	\bar{X}	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	5001 – 10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท
		4.29	3.91	4.05
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท	4.29	-	0.38**	0.25*
5001 – 10000 บาท	3.91		-	0.14
มากกว่า 10000 บาท	4.05			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ

		SS	df	MS	F	P-value
1 ด้านการ ประเมินตนเอง	ระหว่าง	3.124	2	1.562	5.784	.004**
	กลุ่ม					
	ภายใน	39.699	147	.270		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	42.824	149			
2 ด้านการ ยอมรับจาก ตนเองและผู้อื่น	ระหว่าง	.372	2	.186	1.812	.167
	กลุ่ม					
	ภายใน	15.092	147	.103		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	15.464	149			
3 ด้านการมีเจต คติที่ดีต่อ ตนเอง	ระหว่าง	.610	2	.305	1.342	.265
	กลุ่ม					
	ภายใน	33.394	147	.227		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	34.004	149			
4 ด้านการ เชื่อมั่นในการ ตัดสินใจ	ระหว่าง	.267	2	.133	.719	.489
	กลุ่ม					
	ภายใน	27.268	147	.185		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	27.535	149			
ภาพรวม	ระหว่าง	.310	2	.155	1.301	.276
	กลุ่ม					
	ภายใน	17.543	147	.119		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	17.853	149			

จากตาราง 21 พบว่าผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ ดังตาราง 22

ตาราง 22 การทดสอบรายคู่ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินตนเอง จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจ	\bar{X}	60-70 ปี	71 – 80 ปี	81 ปีขึ้นไป
		3.83	4.11	4.18
60-70 ปี	3.83	-	0.28**	0.35
71 – 80 ปี	4.11		-	0.07
81 ปีขึ้นไป	4.18			-

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 71-80 ปีขึ้นไปมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-70 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 23 เปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ

สัมพันธภาพ		SS	df	MS	F	P-value
1 ด้านการให้ความสนับสุนน	ระหว่าง	.049	2	.024	.093	.911
	กลุ่ม					
	ภายใน	38.707	147	.263		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	38.756	149			
2 ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	ระหว่าง	.237	2	.119	.715	.491
	กลุ่ม					
	ภายใน	24.378	147	.166		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	24.615	149			
3 ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ	ระหว่าง	.040	2	.020	.092	.912
	กลุ่ม					
	ภายใน	31.797	147	.216		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	31.837	149			
ภาพรวม	ระหว่าง	.030	2	.015	.088	.916
	กลุ่ม					
	ภายใน	25.348	147	.172		
	กลุ่ม					
	ภาพรวม	25.379	149			

จากตาราง 23 พบว่าผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุแตกต่างกันมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกัน ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวกับเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

ผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีตัวแปรอิสระต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในด้านอาชีพ อายุ และรายได้ จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ รายได้ และอายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และ ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรโดยรวมและจำแนกตามเพศ รายได้ และอายุ
2. เปรียบเทียบเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ โดยใช้การทดสอบแบบ (t-test)
3. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีโดยจำแนก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ และอายุ ด้วยการหาค่า (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะใช้วิธีการทดสอบเป็นรายคู่ด้วย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สูงอายุมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า

1.1 การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่นและด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับสูง ส่วน ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลางและแยกตามปัจจัยส่วนตัวดังนี้

เพศ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง ส่วน ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ทั้งเพศชายและหญิงอยู่ในระดับปานกลาง

รายได้ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และ ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ ทั้งกลุ่มที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กลุ่มรายได้ระหว่าง 5001-10,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง ส่วน ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ทั้งกลุ่มที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กลุ่มรายได้ระหว่าง 5001-10,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

อายุ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และ ด้านความเชื่อมั่น

ต่อการตัดสินใจ ทั้งอายุ 60-70 ปี กลุ่มอายุ 71-80ปี และกลุ่มอายุ มากกว่า 81 ปีขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง ส่วน ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น อายุ 60-70 ปี กลุ่มอายุ 71-80ปี และกลุ่มอายุ มากกว่า 81 ปีขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสนุน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ อยู่ในระดับสูง และแยกตามปัจจัยส่วนตัวดังนี้

เพศ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสนุน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

รายได้ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสนุน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ ทั้งกลุ่มที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กลุ่มรายได้ระหว่าง 5001-10,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

อายุ : พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสนับสนุน ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ ทั้งอายุ 60-70 ปี กลุ่มอายุ 71-80ปี และกลุ่มอายุ มากกว่า 81 ปีขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

2. เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ โดยใช้การทดสอบแบบ(t-test)

จากการเปรียบเทียบพบว่าผู้สูงอายุชายและหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ รายได้ และ อายุ

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

เพศ : พบว่าผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ : ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเองพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประเมินตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น และด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า

ด้านการประเมินตนเอง ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการเชื่อมั่นในการตัดสินใจ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ : พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบรายคู่ พบว่า

ด้านการประเมินตนเอง ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 71-80 ปี มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการประเมินตนเอง สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-70 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

เพศ : พบว่าผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ : ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ และ ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการให้ความสนับสนุน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า

ด้านการให้ความสนับสนุน ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความสนับสนุน สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากกว่า 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาท มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ ระหว่าง 5001 - 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ มากกว่า 10000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ : พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดงเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

1.1 ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดงกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นรายด้านการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ดังนี้ ด้านการประเมินตนเองพบว่ามี การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลผู้สูงอายุ มีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้สูงอายุสามารถประเมินตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงซึ่งไม่สอดคล้องกับ พนิดาพร จงราเชนทร์(2551:77)สาเหตุที่ไม่

สอดคล้องกัน เนื่องจากตัวแปรด้านการยอมรับจากตนเองและผู้อื่น และ ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับสูงส่งผลการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับสูงสอดคล้องกับ ปณิศา ภสภการ (2546: 80) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุนั้น ทำให้ผู้สูงอายุสามารถประเมินตนเองและรู้จักวางเป้าหมายในชีวิตอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับความเป็นจริงและทำให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต มีการเห็นคุณค่าในตนเองและเข้าใจตนเองทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองรวมทั้งการยอมรับในตนเองและการยอมรับจากผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับ(มาส โลว์:ความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น) ส่วน ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเจตคติเป็นเรื่องของความคิดความรู้สึกของผู้สูงอายุ ความคิดและความรู้สึกย่อมมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน เจตคติมีทั้งด้านบวก และด้านลบ การที่ผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการดินแดงมีเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลางนั้นย่อมเกิดจากความคิด และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุดินแดงซึ่งมีความแตกต่างกันด้านความคิดสอดคล้องกับแนวคิดสุขภาพจิตผู้สูงอายุของ นาทยา เกรียงชัยพุกฤษ (2543: 68-87) ที่พูดถึงปัจจัยที่ส่งผลด้านสุขภาพจิตในผู้สูงอายุซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์และทรมานทางจิตใจไม่มีความสุข รู้สึกท้อแท้ ซึ่งเกิดจากการขัดแย้งในจิตใจที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆในชีวิตทั้งด้านร่างกายจิตใจและสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีเจตคติ ที่แตกต่างกัน ตามสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ผู้สูงอายุที่มีเจตคติที่ดี (ทางบวก) ย่อมมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับที่ดีและส่งผลให้สุขภาพจิตดี สามารถยอมรับสภาพของตนเองในปัจจุบันได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้สูงอายุมีเจตคติในด้านที่ไม่ดี(ด้านลบ)ย่อมส่งผลให้การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับไม่เหมาะสมตามมา ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่เสื่อมได้มากขึ้น สุขภาพจิตย่ำแย่ตามลงไปด้วย

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในผู้สูงอายุศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้

2.1 เพศ พบว่า เพศ ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมไม่พบความแตกต่าง อธิบายได้ว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา กังสนารักษ์ และนัยพินิจ ชษภักดี (2523) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุชาย และหญิงไม่แตกต่างกัน ผู้สูงอายุ ชายและหญิงส่วนใหญ่ มีการเห็นคุณค่าในตนเองอธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วมและมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลการสนับสนุนให้มีกิจกรรม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการทำกิจกรรมต่างๆ ในชมรมผู้สูงอายุ เช่น เล่น เปตอง เดินลีลาศ กิจกรรมตามความถนัดของแต่ละเพศ เช่นผู้สูงอายุชาย เล่นหมากรุก ทำงานช่าง ส่วนผู้สูงอายุหญิงทำกิจกรรมตามความถนัดของเพศหญิงได้แก่ การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การฝึกทำอาหาร ทำขนม จึงอธิบายได้ว่าผู้สูงอายุที่มีเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่งไม่สอดคล้องกับ

จันทิมา จารณศรี (2539: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมีปัญหาทางสุขภาพจิตมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.40 เช่นเดียวกับรายงานการศึกษาของแพทย์เฉพาะทางพบว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมีภาวะซึมเศร้ามากกว่าเพศชาย (อรพรรณ ทองแดง; และคณะ 2542: 297) และจากการศึกษาของ มาโนช ทับมณี (2544: 50) ที่ศึกษาความซึมเศร้าและภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุไทยในชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมาความซึมเศร้ามากกว่าเพศชาย แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รวีวรรณ ลิมาสวัสดิ์กุล (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ความว่าเหว และสุขภาพจิต ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุเพศหญิงส่วนใหญ่มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าผู้สูงอายุชาย และจากการศึกษาของจุฑารัตน์ สติธิปัญญา; และพรชัย สติธิปัญญา (2548: 34)

2.2 รายได้ ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01พบว่าจำแนกตามรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และ ด้านความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ ทั้งกลุ่มที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับกลุ่มรายได้ระหว่าง 5001-10,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง จากผลการศึกษาดังกล่าวอธิบายได้ว่า รายได้มีความสอดคล้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในด้านการประเมินตนเอง ด้านเจตคติ และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้ อธิบายได้ว่ารายได้ มีความสอดคล้องกับความคิด ทศนคติและความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆของผู้สูงอายุเช่น กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 5000-10000 บาท มีความเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5000 บาท และเมื่อพูดถึงรายได้และสภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลจึงสามารถอธิบายได้ว่า รายได้ หรือค่าครองชีพของแต่ละบุคคล ย่อมส่งผลต่อการดำรงชีวิต ของบุคคลนั้นด้วย ผู้มีรายได้สูงสามารถมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ และผู้ที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการเบื้องต้นได้แก่ความต้องการด้านร่างกาย ปัจจัย 4 และเมื่อร่างกายได้มีการตอบสนองแล้วความต้องการของมนุษย์ในด้านจิตใจ จึงได้รับการตอบสนองที่ดีตามมา ส่งผลให้ การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับที่สูงตามมา ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีรายได้ต่ำ ย่อมส่งผลให้การดำเนินชีวิตและการได้มาซึ่งความต้องการเบื้องต้น ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกายและปัจจัย 4 ไม่ได้ได้รับการตอบสนอง ทำให้ความต้องการด้านจิตใจไม่ได้รับการตอบสนองตามไปด้วย ส่งผลให้การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่ำตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ระดับความต้องการ 5 ชั้น ของมาสโลว์ (Maslow.) ยังกล่าวได้ว่า การมีงานทำและการมีรายได้ ของผู้สูงอายุเป็นปัจจัยหนึ่งในการให้ผู้อื่นยอมรับและเห็นถึงความสามารถของผู้สูงอายุ การมีรายได้ และมิงานทำ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเกิดประโยชน์และป้องกันความเบื่อหน่าย มีเพื่อนที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนอกจากนั้น ยังเป็นการแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับและเคารพนับถือ เพราะผู้สูงอายุบางคน ทำงานไม่ได้หวังให้เกิดรายได้ แต่เป็นการทำเพื่อค่าเวลา

มากกว่า ซึ่งพอสรุปได้ว่า รายได้ และการมีอาชีพ ส่งผลให้ ผู้สูงอายุมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพราะการมีรายได้และมีอาชีพ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพบปะ และพูดคุยกับเพื่อนฝูงทำให้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว สอดคล้องกับ พนิดาพร จงราเชนทร์(2551: 80) การศึกษาเปรียบเทียบ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความว่าเหวและสุขภาพจิตระหว่างผู้สูงอายุระหว่างผู้สูงอายุที่ไม่ประกอบอาชีพกับผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเมื่อถึงวัยเกษียณ กรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชนตลาดมหาชัย จังหวัด สมุทรสาคร

2.3 อายุ: พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้สูงอายุทั้งอายุ 60-70 ปี ส่วนกลุ่มอายุ 71-80ปี และกลุ่มอายุ มากกว่า 81 ปีขึ้นไป มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า ผู้สูงอายุที่อายุแตกต่างกันมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน สอดคล้องเช่นเดียวกับสายยนต์ เจริญขำ (2535: บทคัดย่อ)ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความซึมเศร้าของผู้สูงอายุในเขตชนบท อำเภอ บรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความซึมเศร้า โดยผู้สูงอายุที่มีอายุเพิ่มขึ้น มีความซึมเศร้า มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยกว่า และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพากร ปัญญาใหญ่ :วัชรีย์ หัตถพนม ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ที่มารับบริการในคลินิก ผู้สูงอายุในโรงพยาบาล จิตเวชขอนแก่น พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า ในผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .05 จากผลการศึกษา การเห็นคุณค่าใน ตนเองของผู้สูงอายุและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุที่ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง สามารถอธิบายได้ว่าผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-70ปีมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง ส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มอายุ 71-81 ปีขึ้นไปมีการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย จึงยังสามารถดูแลตัวเองและสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้ดี ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองยังมีค่า และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้และมีความภาคภูมิใจส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ71-81ปีขึ้นไปจะมีปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น เช่นตามัว มือสั่น ข้อเข่าเสื่อม และกลุ่มโรคเรื้อรังต่างๆตามมา จึงทำให้ทำกิจกรรมต่างๆได้ลดลง ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึงความเสื่อมถอย ของร่างกายอย่างเห็นได้ชัดเจน ประกอบกับการที่เคยได้ช่วยตัวเองได้ก็ลดลงน้อยลง จนต้องพึ่งพาผู้อื่นทำให้จิตใจหดหู่และคิดถึงบั้นปลายชีวิตมากขึ้น จึงสนับสนุนผลการศึกษาที่ว่าผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมใจ โชติธนพันธ์ (2550: 108) การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับภาวะซึมเศร้า ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุบ้านบางแค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลให้เห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุที่ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดงมีความแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สูงอายุที่มีอายุอยู่ในกลุ่มสูงต้องเผชิญกับสภาพความเสื่อมถอยของร่างกายจากที่เคยช่วยเหลือตนเองได้ กอปรด้วยปัจจัยอื่น ๆ ทำให้จิตใจหดหู่และคิดถึงบั้นปลายชีวิตมากขึ้น สถานะดังกล่าวเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายจนทำให้เกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ ตามมา ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมให้สุขภาพของผู้สูงอายุในศูนย์บริการต่าง ๆ ได้ เช่น มีการตรวจเช็คร่างกายประจำทุก 3 เดือน จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมทางด้านการออกกำลังกาย เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรงมากขึ้น

2. ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง ส่วนใหญ่ต้องการยอมรับจากสังคม และต้องการให้สังคมรับรู้ถึงคุณค่าในตัวผู้สูงอายุ ดังนั้น ศูนย์บริการผู้สูงอายุจึงควรมีกิจกรรมที่ให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเอื้อประโยชน์ให้กับสังคม และสนับสนุนให้มีส่วนร่วมจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุอื่น ๆ เช่น ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวที่ต่างกันอาจส่งผลถึงการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่ต่างกัน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

2. เนื่องจากแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุเป็นแบบวัดที่ใช้กับผู้สูงอายุทั่วไปควรมีการศึกษาสภาวะการที่ศึกษาเพื่อดูในสถานการณ์นั้น ๆ ว่ามีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในปัจจุบันหรือไม่ ควรมีการพัฒนาแบบสอบถาม ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

บรรณานุกรม

- คำจันทร์ รมเย็น. (2550). การศึกษาความว้าเหว และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดความ
ว้าเหวของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุวัดราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ
กรุงเทพมหานคร. ใช้หลักโยนิโสมนสิการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์. (2539). สุขภาพจิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จิรนาฎ ยิ่งศักดิ์มงคล. (2544). ผลการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์ต่อการ
เห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุหญิงในสถานสงเคราะห์. กรุงเทพฯ:
พยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ไฉไล ไชยเสวี. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การมีส่วนร่วมใน
สังคม ความพึงพอใจในชีวิต ความวิตกกังวลในสภาพการสูงอายุและการสนับสนุน
ทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลตำรวจ.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชอริ ทองเพ็ญ. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวสภาพการสูงอายุ ความเข้มแข็งใน
การมองโลก การระลึกถึงความหลัง การสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยชีวสังคมกับ
ความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธิดารัตน์ ศรีสุขโข. (2553). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ
ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่. เชียงใหม่: กลุ่มงานจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง.
- ประพิณ วัฒนกิจ. (2531, พฤศจิกายน). มโนคติเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต. วารสารกองการพยาบาล.
3(1): 7.
- พนิตาพร จงราเชนทร์. (2551). การศึกษาการเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ความ
ว้าเหวและสุขภาพจิตระหว่างผู้สูงอายุที่ไม่ประกอบอาชีพกับผู้สูงอายุที่ประกอบ
อาชีพเมื่อถึงวัยเกษียณ สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โฆษิต ไชยประสิทธิ์. (2546). บทบาทผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณี
ผู้สูงอายุในตำบลหัวโพ อำเภอบาวแพ จังหวัด ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ:
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ทัศนีย์ ทองมาก. (2540). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรกรรม
วชิรพยาบาล กรุงเทพมหานคร. ปรินท์งานพิมพ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).**
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ. (2545). **แบบสอบถาม Thai General Health Questionnaire ฉบับ
ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: โครงการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการสำรวจสุขภาพจิตในพื้นที่
ปี พ.ศ.2545. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. ถ่ายเอกสาร.
- ธนภัทร์ สุทธิ. (2550). **การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับความพึงพอใจในชีวิตของ
ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. สารนิพนธ์**
กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดารัตน์ ศรีสุข. (2543, กรกฎาคม-ธันวาคม). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มต่อการเห็น
คุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปภรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารจิตวิทยาคลินิก. 31(2): 36-44.**
- นภาพร ชโยวรรณ. มาลินี วงศ์สิทธิ์ และจันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย (2532). **ประชากรผู้สูงอายุไทย:
ลักษณะทางประชากรและสังคมจากแหล่งข้อมูลทางการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**
- บรรลุ ศิริพานิช. (2548, มิถุนายน). **ปัญหาของผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2552, จาก**
<http://www.childthai.org/cic3cg010.htm>.
- บุษยามาส สินธุประมา. (2539). **สังคมวิทยาความสูงอายุ. เชียงใหม่: สมพรการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 1.**
- ประภัสสร กิมสุวรรณวงศ์. (2546). **จิตลักษณะและการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมสุขภาพกายและพฤติกรรมสุขภาพจิตของข้าราชการสูงอายุ ใน
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.**
- พนิดาพร จงราเชนทร์. (2551). **การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ความว่าเหว
และสุขภาพจิตระหว่างผู้สูงอายุที่ไม่ประกอบอาชีพกับผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเมื่อ
ถึงวัยเกษียณ : กรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชนตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร.**
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2544). **คู่มือผู้สูงอายุและคนในครอบครัว “รู้จักผู้สูงอายุเหมือน
รู้จักตน” โครงการศูนย์สูงอายุศึกษา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์.**
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ. (2542). **การสำรวจสุขภาพจิตผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราของ
รัฐในกรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.**

- อรุณี ลออวีไล. (2550). **สุขภาพจิตกับทัศนคติต่อความรักและความสัมพันธ์ทางเพศของผู้สูงอายุ**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภากร ชัยสุริยา. (2543). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางแค**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพชนิษฐ์ สมานวงศ์ไทย. (2548). **ปัญหาของผู้สูงอายุ**. *สุขภาพจิตผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2552, จาก <http://www.thaimental.nineweb.co.th/word0000.htm>.
- Branden, N. (1983). **Honoring the self : The Psychology of Confidence and Respect**. Toronto: Bantam.
- Cruz, A.D.(1986). "On Loneliness and the Elderly". **Journal of Gerontological Nursing**. 12: 22-27.
- Carpenito, L. (1991). **Mandatory Updating : A Life Time Commitment**. Nursing Times.
- Coopersmit, S. (1993). **The Antecedent of Self-Esteem**. Palo Alto,California: Consulting Psychologists Press,Inc.
- Davis, Robert Gene. (1988). **A Study on the Effects of Student use of Selected Group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade 111 Corperation Learning Mathematics Problem Solving Unit Dissertation Abstracts International**. 49 (1): 2263 – A.
- Maslow, A.H. (1970). **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York: Harper & Row.
- Mouley, G.J. (1965). **Psychology for Effective Teaching**. New York: Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Osborne, R.E. (1996). **Self an Eclectic Approach by Allyn and Bacon**: Aviacon Company Massachusetts.
- Palladino,Connie D. (1994). **Developing Self-esteem: A Guide for Positive Success**.2nd ed. California: Crisp.
- Palmore, Erdman B. (1968). "The Effects of Aging on Activities and Attitudes," *Gerontologist*. 8 : 259-263.
- Podesta,Connie. (2001). **Self-esteem and the 6-Second Secret**.California: Corwin Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การเห็นคุณค่าในตัวเองของผู้สูงอายุและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุ
ในชมรมผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตัวเองของผู้สูงอายุและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ท่านสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของท่านไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ ไม่จำเป็นต้องลงชื่อของท่านไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนี้จะนำมาใช้เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางชัชชนันท์ คำวัน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นมาของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. รายได้

ต่ำกว่า 5,000 บาท

5001-10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

3. อายุ

60-70 ปี

71-80 ปี

มากกว่า 81 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ เมื่อท่านอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีคุณค่าทัดเทียมกับ					
2	ข้าพเจ้าแน่ใจว่าสามารถทำสิ่งต่างๆได้ดีเท่าคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน					
3	ข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองมีความสามารถหลายด้าน					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกพึงพอใจกับภาวะความเป็นอยู่ของตนเองขณะนี้					
5	ในบางครั้งข้าพเจ้าจะมีความวิตกกังวลกับเรื่องไม่เป็นเรื่อง					
6	ข้าพเจ้าสามารถควบคุมสติของตนเองได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขันเกิดขึ้น					
7	ข้าพเจ้าสามารถประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองได้					
8	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆที่จะต้องปรับปรุงข้อบกพร่องตนเอง เมื่อทำผิด					
9	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตคนหนึ่ง					
10	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้สูงอายุคนอื่นๆ					
11	ข้าพเจ้าไม่ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง					
12	ข้าพเจ้ายอมรับการกระทำของผู้สูงอายุคนอื่นๆ					
13	ข้าพเจ้าให้เกียรติผู้สูงอายุคนอื่นๆ					
14	ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าสามารถทำประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่นได้					
15	ข้าพเจ้ามีอะไรดี ๆ หลายอย่างในตนเอง					
16	ในบางครั้งถ้าใครทำอะไรผิดพลาดข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกรอคอยกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง					
8	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง					
9	ข้าพเจ้าดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองได้เป็นอย่างดี					
10	เมื่อข้าพเจ้าอยากทำอะไร ข้าพเจ้าจะไม่เกรงใจใคร					
21	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าถ้าทำดีแล้วต้องได้ดี					
22	ข้าพเจ้ายึดมั่นในความถูกต้องต่อการกระทำกิจกรรมทั้งหลาย					
23	ข้าพเจ้าคิดว่าความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่ต้องปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน					
24	เมื่อข้าพเจ้าทำอะไร ข้าพเจ้าเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจของตนเอง					
25	ข้าพเจ้าหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาดในอดีต					
26	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า การตัดสินใจเรื่องต่างๆด้วยตัวเองเป็นสิ่งที่ดีที่สุด					
27	เมื่อข้าพเจ้าตัดสินใจทำอะไรแล้ว ข้าพเจ้าตั้งใจทำอย่างสุดความสามารถ					
28	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล ต่อสิ่งที่ต้องทำในการตัดสินใจของตนเอง					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29	ข้าพเจ้ายอมรับผลลัพธ์ที่ตามมาในการตัดสินใจของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ไม่ว่าจะผลจะออกมาดีหรือไม่					
30	ข้าพเจ้าภาคภูมิใจ ที่ตนเองสามารถตัดสินใจเรื่องต่างๆได้เอง					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ารับฟังปัญหาของเพื่อนอย่างเต็มใจเสมอ					
2	เมื่อเพื่อนเดือดร้อน ข้าพเจ้าพร้อมให้การช่วยเหลือเท่าที่ทำได้					
3	ข้าพเจ้าช่วยเหลือ ดูแลปกป้องสิทธิประโยชน์ของเพื่อนๆ					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกที่เพื่อนๆชอบเอาเปรียบตนเองอยู่ตลอดเวลา					
5	ข้าพเจ้าจะคอยให้กำลังใจกับบุคคลรอบข้าง					
6	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ข้าพเจ้ายินดีรับฟังความทุกข์พร้อมให้กำลังใจ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	ข้าพเจ้าจะไถ่ถามทุกข์สุขกับเพื่อน ๆ เสมอ					
8	ข้าพเจ้าให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนที่มาขอคำปรึกษา					
9	ข้าพเจ้าชักชวนเพื่อน ๆ ออกกำลังกายในช่วงเย็นเป็นประจำ					
10	เมื่อข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ข้าพเจ้าจะนำมาถ่ายทอดแก่เพื่อน ๆ					
11	ข้าพเจ้าและเพื่อนจะมีกิจกรรมร่วมกันในวันว่างเสมอ					
12	ข้าพเจ้ามักชวนเพื่อนไปออกกำลังกายด้วยกัน					
13	ข้าพเจ้าชอบให้จัดงานรื่นเริงสังสรรค์					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกที่ได้พบปะพูดคุยกับบุคคลรอบข้าง					
15	ข้าพเจ้าคิดว่าการอยู่ร่วมกันต้องมีความซื่อสัตย์					
16	ข้าพเจ้ารักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับเพื่อน					
17	ข้าพเจ้าให้ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น					
18	ข้าพเจ้ารู้ตัวเองว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรที่ไม่ไปรบกวนผู้อื่น					
19	ข้าพเจ้าได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ					
20	ข้าพเจ้าได้รับการยอมรับเมื่อกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม					
21	บุคคลรอบข้างให้อภัยข้าพเจ้าเสมอเมื่อข้าพเจ้าทำผิดพลาด					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่เป็นคนสำคัญสำหรับคนอื่น ๆ					
23	ข้าพเจ้ายอมรับในความคิดเห็นของบุคคลรอบข้าง					
24	ข้าพเจ้ามั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
25	ในบางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกไม่ค่อยพอใจในเรื่องที่ไร้สาระของบุคคลรอบข้าง					
26	ข้าพเจ้าให้ความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงานเสมอ					
27	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆ เมื่อคนรอบข้างไม่ไว้วางใจในตัวข้าพเจ้า					
28	ข้าพเจ้าคิดว่าการช่วยเหลือคนอื่นจะทำให้มีเพื่อนมาก					
29	ข้าพเจ้าคิดว่าการให้เกียรติบุคคลอื่นเป็นเรื่องสำคัญมาก					
30	ข้าพเจ้าได้รับคำชื่นชมจากคนรอบข้าง					

ภาคผนวก ข
แสดงคุณภาพของเครื่องมือ

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ(t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ(t)
1	3.012	16	3.098
2	3.286	17	4.092
3	3.098	18	3.273
4	3.244	19	4.394
5	3.698	20	3.491
6	4.692	21	4.192
7	4.192	22	3.354
8	5.491	23	3.098
9	4.192	24	3.012
10	3.098	25	3.286
11	4.092	26	3.098
12	3.273	27	3.244
13	4.394	28	3.698
14	3.491	29	4.192
15	5.435	30	3.354

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .924

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ(t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ(t)
1	3.012	16	4.092
2	3.286	17	3.273
3	3.098	18	4.394
4	3.244	19	3.491
5	3.698	20	5.435
6	4.192	21	4.092
7	3.354	22	3.286
8	3.098	23	3.098
9	3.012	24	3.244
10	3.286	25	3.698
11	3.098	26	4.192
12	3.286	27	3.286
13	3.098	28	3.098
14	3.244	29	3.244
15	3.698	30	3.698

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .874

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล นางชัชชนันท์ คำวัน
 วันเดือนปีเกิด 28 กุมภาพันธ์ 2511
 สถานที่เกิด 25 หมู่ 7 บ้านนาโดนใหม่ อ.เรณูนคร จ.นครพนม 48170
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน Product Specialist
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน บริษัทไปโอจีเน็ท จำกัด 18 ซอยอุดมสุข 37 สุขุมวิท 103
 เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2530 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 จาก โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล
 พ.ศ.2545 ปริญญาตรี
 จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 การศึกษามหาบัณฑิต จิตวิทยาการแนะแนว
 พ.ศ.2555 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

